

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

Національна академія наук України
Інститут філософії ім. Григорія Сковороди

Український філософський фонд

SENTENTIAE

Історико-філософський журнал

Виходить чотири рази на рік

Заснований у червні 2000 року

XLIV

Issue 4

2025

Тематичний випуск «Архіви»

Вінниця
ВНТУ
2025

Редакційна колегія:

- **Отфрід Гьофе** (Тюбінген, Німеччина)
- **Доменік Декот** (Клермон-Феран, Франція)
- **Сергій Йосипенко** (Київ/Лозана)
- **Барбара Касен** (Париж, Франція)
- **Саймон Кричлі** (Нью-Йорк, США)
- **Олена Луцишина** (Варшава, Польща)
- **Олексій Панич** (Київ)
- **Сергій Пролеєв** (Київ)
- **Сергій Секундант** (Одеса)
- **Микола Симчич** (Київ)
- **Плінію Жункейра Сміт** (Сан-Паулу, Бразилія)
- **Ростислав Ткаченко** (Кембридж, Велика Британія)
- **Марина Ткачук** (Київ)
- **Юрій Чорноморець** (Київ)
- **Іван Іващенко** (Вінниця), *заступник головного редактора*
- **Віталій Терлецький** (Київ), *заступник головного редактора*
- **Олег Хома** (Вінниця), *головний редактор*

Відповідальний за тематичний випуск «Архіви»: **Ілля Давіденко**

Науково-редакційний комітет:

Микола Прадівляний (Вінниця), *заступник головного редактора з міжнародного співробітництва*

Ірина Головащенко (Вінниця)

Анатолій Теклюк (Вінниця)

Ольга Цимбал (Вінниця)

Ельвіра Чухрай (Вінниця), *відповідальний редактор*

Ігор Немчинов (Київ), *науковий редактор розділу «Наукове життя»*

Видання засноване за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» і видавництва **Пор-Рояль** (Київ).

Виходить за підтримки **Спільноти Sententiae**.

Sententiae є спільним виданням Вінницького національного технічного університету, Інституту філософії НАН України та Українського філософського фонду.

Друкується за рішенням Вченої ради ВНТУ, протокол № 5 від 30.10.2025 р.

DOI журналу:

<https://doi.org/10.31649/sent>

З 2015 року журнал *Sententiae* індексується в Scopus, міжнародній базі даних рефератів і цитувань, що охоплює всі різновиди рецензованих публікацій.

Постановою Президії ВАК України № 5-05/4 від 11.04.2001 часопис *Sententiae* визнано фаховим виданням за спеціальністю «Філософія», наказом № 409 МОН України від 17.03.2020 включено до **категорії А** Переліку наукових фахових видань України.

Ідентифікатор медіа R30-01506, згідно з рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 1234 від 31.10.2023

Попередні Свідоцтва про реєстрацію – КВ № 20664-10464 ПР від 18.04.2014, КВ № 4232 від 23.05.2000

Контакти:

email: sententiae2000@gmail.com

Поштова адреса:

SENTENTIAE, кафедра філософії, ВНТУ, вул. *Хмельницьке шосе*, 95, Вінниця, 21021, Україна

© ВНТУ, 2025

АРХІВИ

- 6 **Ілля Давіденко** (Київ)
Сприйняття доробку та постаті Дмитра Чижевського в УСРР (1920–1930-ті рр.)
- 25 **Лариса Довга, Оксана Суховій** (Київ)
Проповідь Варлаама Ясинського «Тайна відкривається нині і Син Божий сином людським народжується»
- 40 **Андрій Кадикало** (Львів)
Климентій Ганкевич як дослідник історії філософії у слов'ян. Біо-бібліографічний огляд
- 77 **Тарас Кононенко, Яна Купчик** (Київ)
Археологічний чинник у дослідженнях творів Григорія Сковороди
- 97 **Катерина Левчук, Катерина Скрипник** (Київ)
Матеріали до бібліографії згадок про українських філософів-емігрантів у філософській періодиці УСРР/УРСР (1919–1991)
- 106 **Володимир Пилипович** (Перемишль, Польща)
Листи Івана Мірчука до митрополита Андрея Шептицького
- 117 **Михайло Якубович** (Фрайбург, Німеччина)
Ранньомодерний філософський «диплом» від Мухаммада аль-Кафаві: текст, переклад з арабської, коментар

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

- 128 **Світлана Іващенко, Ілля Давіденко, Влада Анучіна, Дар'я Попіль** (Київ)
The Thing: чому я редактор. Частина III
- 151 **Леонід Фінберг, Влада Давіденко, Ренат Швець, Софія Бриль** (Київ)
Я мав щастя спілкуватися з велетнями духу. Частина III
- 176 **Герман Вихор, Дарія Сєдова** (Київ)
Семінар про академічну науку і культурний процес в УСРР/УРСР
-

SENTENTIAE

Publishers: Vinnytsia National Technical University, Skovoroda Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine, Ukrainian Philosophical Foundation

The Journal was founded in June 2000 with the assistance of International Renaissance Foundation and publishing house “Port-Royal” (Kyiv)

4 issues per year

Website www.sententiae.vntu.edu.ua **Journal DOI:** <https://doi.org/10.31649/sent>
ISSN 2075-6461 (print) ISSN 2308-8915 (online)

Focus and scope: Sententiae is peer-reviewed journal that publishes original research articles as well as review articles, new Ukrainian translations of classics, archival materials and interviews in all areas of the History of Philosophy

Published with the support of the *Sententiae* Community.

The Editorial Team

Editor in Chief

Oleg Khoma (Vinnytsia) sententiae2000@gmail.com

Editorial Board:

Barbara Cassin (Paris, France) barbaracassin2@gmail.com

Yuriy Chornomorets (Kyiv) palamist@gmail.com

Simon Critchley (New York, USA) CritchIS@newschool.edu

Dominique Descotes (Clermont-Ferrand, France) Dominique.DESCOTES@univ-bpclermont.fr

Otfried Höffe (Tübingen, Germany) sekretariat.hoeffe@uni-tuebingen.de

Ivan Ivashchenko (Vinnytsia) transzendentalist@gmail.com Deputy Editor-in-Chief

Olena Łucyszyna (Warsaw, Poland) olucyszyna@iksio.pan.pl

Oleksiy Panych (Kyiv) panych@yahoo.com

Serghii Proleev (Kyiv) uffon@ukr.net

Sergiy Secundant (Odesa) sergiisekundant@gmail.com

Mykola Symchych (Kyiv) msymchych@gmail.com

Plínio Junqueira Smith (São Paulo, Brazil) plinio.smith@unifesp.br

Vitali Terletsy (Kyiv) terletsy.vm@gmail.com Deputy Editor-in-Chief

Rostislav Tkachenko (Cambridge, Great Britain) rostislavtkachenko@gmail.com

Maryna Tkachuk (Kyiv) mltkachuk@gmail.com

Serhii Yosypenko (Kyiv/Lausanne) serge.yosypenko@ukr.net

Responsible for the thematic issue of “Archives”: **Ilia Davidenko**

Scientific and Editorial Committee

Rights & Permissions: **Mykola Pradiivianni** (Vinnytsia) *Deputy Chief Editor on International Cooperation* nickddfs@yahoo.com

“Academic Life” Section Editor: **Ihor Nemchynov** (Kyiv) i.h.nemchynov@npu.edu.ua

Managing Editor: **Elvira Chukhray** (Vinnytsia) elvica888@gmail.com

Assistants of the Editor-in-Chief:

Iryna Holovashenko (Vinnytsia) irokho@gmail.com

Anatoliy Tekliuk (Vinnytsia) gcvr216@gmail.com

Olga Tsymbal (Vinnytsia) unicorne@ukr.net

Journal “Sententiae”, 95, Khmelnytske shose, Vinnytsia, 21021, Ukraine
email: sententiae2000@gmail.com

TABLE OF CONTENTS

Issue DOI: <https://doi.org/10.31649/sent44.04>

ARCHIVES

- 6 **Illia Davidenko** (Kyiv)
The Perception of the Work and Figure of Dmytro Chyzyhevskiy in the Ukrainian SSR (1920s–1930s) [UKR]
- 26 **Larysa Dovga, Oksana Sukhovii** (Kyiv)
Sermon by Varlaam Yasinsky “The Mystery is Revealed Now and the Son of God is Born as a Son of Man” [UKR]
- 40 **Andrii Kadykalo** (Lviv)
Klymentiy Hankevych as a Researcher of the History of Philosophy Among the Slavs. Biobibliographic Review [UKR]
- 77 **Taras Kononenko, Yana Kupchik** (Kyiv)
Archaeographic Factor in the Research of Hryhoriy Skovoroda’s Works [UKR]
- 97 **Kateryna Levchuk, Kateryna Skrypnyk** (Kyiv)
Materials for the Bibliography of Mentions of Ukrainian Émigré Philosophers in the Philosophical Periodicals of the Ukrainian SSR (1919–1991) [UKR]
- 106 **Volodymyr Pylypovych** (Przemyśl, Poland)
Letters by Ivan Mirchuk to Metropolitan Andrey Sheptytsky [UKR]
- 117 **Mykhaylo Yakubovych** (Freiburg, Germany)
The Early Modern Philosophical “Diploma” by Muhammad al-Kafawi: Text, Translation from Arabic, and Commentary [UKR]

ACADEMIC LIFE

- 128 **Svitlana Ivashchenko, Illia Davidenko, Vlada Anuchina, Daria Popil** (Київ)
The Thing: Why I’m an Editor. Part III [UKR]
- 151 **Leonid Finberg, Vlada Davidenko, Ryenat Shvets, Sofia Bryl** (Kyiv)
I Had the Good Fortune to Communicate with Giants of the Spirit. Part III [UKR]
- 176 **Herman Vykhor, Dariia Siedova** (Kyiv)
A Seminar on Academic Science and the Cultural Process in the Ukrainian SSR / USSR [UKR]

Інформація для авторів

- Редколегія приймає до розгляду тексти *будь-якої історико-філософської тематики*: статті (в т.ч. полемічні), архівні джерела, рецензії, огляди книг і наукової періодики, інформацію про події в царині історії філософії;
- **фактом подання матеріалу в *Sententiae* автор висловлює згоду з чинними в нашому журналі редакційною політикою, етичними принципами рецензування й редагування статей, політикою відкритого доступу, Положеннями про авторські права та про конфіденційність** <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/about>
- рішення щодо можливості прийняття до друку ухвалюється за результатами «подвійного сліпого» рецензування;
- матеріали подаються електронною поштою sententiae2000@gmail.com або через сайт журналу <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/information/authors>;
- **технічні вимоги до тексту:**
 - орієнтовний обсяг* 20–22 тис. знаків; *мови* українська, англійська, французька, німецька; *формат* Word, RTF; *шрифт* Times New Roman, *кегель* 14, *інтервал між рядками* 1,5;
- **оформлення посилань:**
 - наприкінці статті наводиться нумерований алфавітний список цитованої літератури згідно з форматом **APA** (зразки оформлення літератури за цим форматом див., наприклад, тут: <https://guides.library.uq.edu.au/referencing/apa7/reference-list#s-lg-box-21260541>; можна також скористатися сервісом створення списків літератури з текстового редактора Microsoft Word);
 - посилання в тексті подаються у квадратних дужках і містять:
 - прізвище автора** (редактора, укладача тощо; при наявності понад двох авторів, наводиться лише прізвище першого і скорочення et al.) з відповідної позиції у списку літератури / пробіл / **рік видання** / двокрапка / пробіл / **номер сторінки** (або діапазон номерів через дефіс)
 - зразок оформлення посилання:* [Арістотель 2010: 286], [Aristotle 2008: 17-18];
 - якщо на один рік припадає кілька видань одного автора, цитованих у статті, то у списку літератури такі джерела розташовуються за алфавітом, а після року видання (в т.ч. й у посиланні) слід ставити відповідну літеру латинського алфавіту, починаючи з а (наприклад, 1990a, 1990b, 1990c тощо);
 - зразок оформлення посилання:* [Арістотель 2010a: 286], [Aristotle 2010c: 17-18];
 - у посиланнях на твори, наведені у списку літератури без зазначення автора (збірники, енциклопедії тощо), слід замість прізвища автора наводити перші слова заголовку цитованого видання; якщо фраза виявляється зовеликою чи неприйнятною з інших причин, можна при першому цитуванні запровадити аббревіатуру, описавши її у примітці, й надалі послуговуватися саме аббревіатурою;
 - зразок оформлення посилання:*
 - замість [Філософський енциклопедичний словник 2002: 234-235] – [ФЕС 2002: 234-235];
 - якщо джерело не має автора, але на офіційній сторінці вказано укладача, відповідального редактора тощо, їх можна наводити замість автора, вдаючись до відповідних позначок за стандартом APA: (Упоряд.), (Ред.) тощо;
 - за наявності канонічних видань класичних творів із загальноприйнятою пагінацією краще посилатись на неї, а не на сторінку того чи іншого видання;
 - примітки подаються внизу сторінки або після основного тексту перед списком літератури;
 - **при цитуванні слід уникати подвійного перекладу;**
 - бажано посилатися на оригінали цитованих іншомовних першоджерел або принаймні зіставляти використовувані переклади з цими оригіналами;
 - **статті не розглядатимуться Редколегією, якщо до них не буде додано:**
 - 1) короткий опис їхньої наукової новизни; 2) анотацію (українською та англійською мовами, 50-100 слів); 3) переклад назви статті англ./укр. мовою; 4) перелік ключових слів (укр., англ. мовами; ключові слова відокремлюються крапкою з комою);
 - **автори статей також мають подати про себе такі дані:**
 - українською та англійською мовами: прізвище, ім'я та по батькові; науковий ступінь, учене звання (за наявності); місце основної роботи, посада;
 - номер телефону, e-mail та (мовою статті) адреса і сфера наукових інтересів.

Instructions to authors

- The Editorial Board considers the texts on *all aspects of the history of philosophy*: articles (including polemical ones), archival sources, reviews, information on events in the field;
- **By submitting his/her paper to “Sententiae”, the author agrees with our journal’s Editorial Policy, Ethics and Order of Peer-reviewing, Principles of Open Access, Regulations of Copyright and Privacy, Publication Malpractice Statement** <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/about>;
- The peer-reviewing procedure at “Sententiae” is “double-blind”;
- Authors may submit their papers via email sententiae2000@gmail.com or via our website <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/information/authors>;
- **Requirements to the texts submitted for publication:**
 - 20.000-22.000 characters; DOCX, DOC or RTF format; Times New Roman, 14; line spacing: 1.5;
 - Papers should match **APA** citation style (7th edition);
 - **Sample of reference in the text:** [Aristotle 2008: 17-18];
- When referring to non-English texts, it is desirable to use their canonical editions in the original language, or at least to compare their English translations with the text of these canonical editions;
- An abstract of about 50-100 words will be required for publication;
- Authors should indicate their research degree and academic title (if any), the main place of employment, position, and specify the field(s) of their research interests.

Наукове видання

SENTENTIAE

XLIV
(№ 4 / 2025)

Літературне редагування *Володимир Стерденко*
Коректор *Юрій Старовойт*

Дизайн обкладинки *Олексій Чекаль*

Ідентифікатор медіа R30-01506,
згідно з рішенням Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
№ 1234 від 31.10.2023

Підписано до друку 29.12.2025 р. Папір офсетний.
Формат 29,7×42 ½. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 21,25. Обл.-вид. арк. 20,37.
Наклад 50 пр. Зам. № 2025-047.

Видавець і виготовлювач –
Вінницький національний технічний університет,
Редакційно-видавничий відділ.
Головний корпус ВНТУ, к. 114,
Хмельницьке шосе, 95, м. Вінниця, 21021.
press.vntu.edu.ua/index.php/journ
email: rvv.vntu@gmail.com
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.